

IT-TIELET SENA

MALTI

HIN: SAGHTEJN

Isem: _____

Klassi: _____

ISTRUZZJONIJIET LILL-ISTUDENTI:

1. Wieġeb il-mistoqsijiet kollha kif mitlub/a.
2. Ortografija, punteggjatura, sintassi, ideat u preżentazzjoni tajbin jgħinuk biex tikseb riżultati aħjar.

GHALL-UŻU TAL-GHALLIEMA

SKEMA TA' MARKI

Mistoqsija	A	B	C	D	E	F	G	Total
Marki	10	20	4	8	8	30	20	100
Marki tal-istudent/a								

KUMMENTI

Aqra sewwa din is-silta u wieġeb il-mistoqsijiet dwarha.

It-Tgergir

Illum il-ġurnata fil-gżejjer Maltin, kull parroċċa, jekk mhux kull banda, tista' tiftaħar li għandha l-kor tagħha. Biss biss, f'Għawdex ċkejken tagħna għandna xi erbgħa u għoxrin kor. Fost il-korijiet kollha, l-ikbar u l-eqdem wieħed huwa l-kor nazzjonali mlaqqam "Maltese Gemgem" – laqam li, kif jgħidu, kien tahulna wieħed mill-Gvernaturi Ingliżi meta drana u tghallem minn xiex inbatu. (*par.1*)

Billi dan il-kor nazzjonali jgħaddi bla kunċerti, huwa wkoll l-aktar wieħed stunat. Dal-kor ta' tgergir tista' tghid nisimgħuh kuljum iżarżar f'widnejna. Għalhekk, kelli raġun ingib għajnejja wara widnejja meta kienet haġet l-aħbar li l-poplu Malti huwa l-iktar poplu ferħan li hawn fuq wiċċ id-dinja. Min l-ghaxxa tiegħu jgerger fuq kull fettuqa ma nafx kemm jista' jqis ruħu li huwa kuntent. (*par.2*)

Ha ngħiduha kif inhi, mhux il-poplu Malti biss igerger. Min jagħmilha mal-barranin malajr jintebaħ li f'dil-materja m'ahniex wehidna. Fost is-seba' nani tal-ħrafa, wieħed biss minn qaddisu kien gemgumi. Imma fil-ħajja, xi ftit jew wisq, igerger kulhadd. (*par.3*)

Erhilu lil dak ix-xwejjah il-ġurnata kollha jgemgem u jilmenta, donnu ma jogħgħbu xejn. Bħalu tgorr il-qanzħa l-oħra, il-mara tad-dar, għax, kif tghid hi, dejjem sejra bla nifs, tnaddaf u tkeċner, u hadd ma jbill sebghu għall-ilma mbierak. Tgerger ix-xebba b'zewġ gwardarobbi mimlijin sa ruħ ommhom bl-ilbies u tghidlek li x'tilbes m'għandhiex. Igerger il-ġuvnott għax il-buttuna tal-qmis ma wahħluhilux u l-qalziet m'għaddewhulux. Igerger il-haddiem għax waqqfulu s-sahra u jgerger min ihaddmu għax il-kompetizzjoni qed tikber u l-qligħ dejjem nieżel. Igerger il-fqir għax nieqes mill-flus u jgerger is-sinjur għax mhux hlief johroġ mill-ħażna li għandu. Għandek tghid tant drajna ngergru li jekk tistaqsi lil xi hadd kif inhu sejjer u dax-xi hadd jinzerta miexi ħarir, it-tweġiba donnha tkun fil-komma u jghidlek bla tlaqliq: "m'għandix imniex ingerger". Kemm hu rassenjat hux! (*par.4*)

(Addattata minn **Żmien il-Hsad** ta' George N. Cassar)

A. FEHIM IT-TEST

(10 marki)

1. Xi nsibu, tista' tghid, f'kull parroċċa tal-gżejjer Maltin?

(marka)

2. Ghaliex, skont l-awtur, ahna l-Maltin gējna mlaqqmin *Maltese Gemgem*?

(2 marka)

3. Ghaliex taħseb li l-awtur stagħgeb meta sema' l-aħbar li ahna l-Maltin konna l-aktar poplu ferħan tad-dinja?

(2 marki)

4. Liema ħrafa popolari tissemma fis-silta?

(marka)

5. Xi jrid jghidilna l-awtur meta jsemmi lit-tfajla li għandha żewġ gwardarobbi mimlija sa ruħ ommhom bil-hwejjeġ u tghid li m'għandhiex x'tilbes?

(marka)

6. L-impressjoni li tieħu tal-ġuvnott li jisemma fir-raba' paragrafu hi li dan huwa:

(a) ferħan; (b) imdejjaq; (c) imfissid; (d) għazzien; (e) inkwetat.

(*Aghmel sing taht il-kelma li l-aktar toqghod għall-karattru tal-ġuvnott*)

(marka)

7. Semmi okkazzjoni meta int gergirt dwar xi haġa li m'għogħbitekx.

(2 marki)

B. GHARFIEN IL-LINGWA

(20 marka)

GRAMMATIKA U MORFOLOĠIJA

1. Ikteb il-verb fil-forma skont in-numru ta' wara l-kelma.

(a) serqa (7) _____; (b) safar (3) _____; (c) salib (5) _____.

(3 marki)

2. Imla l-vojt bil-**particelli** t-tajba mil-lista mogħtija taht. (*L-ewwel waħda lesta għalik.*)

Pietru għadda sal-uffiċċju sa ma jsir il-hin biex imur għal huh iż-żgħir, Pawlu. Lis-surmast kien qallu biex _____ Pawlu ma jhallihx jitlaq _____ iskola qabel jasal hu. Pietru kellu moħħu mistrieħ li _____ iskola _____ arti, Pawlu ma jiltaqa' _____ ebda inkwiet.

fl-, ma', mill-, sal-, lil, tal-,

(5 marki)

3. Sib u ikteb il-**participju attiv** li hawn f'dawn is-sentenzi.

a) Hu u nieżel it-taraġ, sema' t-telefon iċempel. _____

b) Damet riekda siegħa shiħa u ma semgħet xejn. _____

(2 marka)

4. Imla l-vojt bil-**participju passiv** skont il-kelma fil-parentesi. (*Ara l-eżempju.*)

Kien **ikkalkulat** (ikkalkula) li l-proġett tal-pont il-ġdid se jiġi jiswa mitt elf ewro, imma hu _____ (haseb) li se jkun jiswa wisq aktar minn hekk. Din l-aħbar dehret _____ (stampa) fil-ġurnali tal-lum. (2 marki)

5. Imla l-vojt bi kliem flok numri.

Vince għandu għoxrin sena. Tliet snin ilu kellu (17) _____ sena. (marka)

LESSIKU / VOKABULARJU

6. Il-kelma **fettuqa** (*par. 2*) tfisser _____ (marka)

7. Mir-raba' paragrafu sib il-kelma li tfisser: **issajjar u tahdem fil-kċina.**

Il-kelma hi: _____ (marka)

ANALIŻI TESTWALI

8. L-**h** fil-kelma **tahulna** (*par. 1*) qiegħda tirreferi:

(a) għall-gvernatur _____; (b) għal-laqam _____; (ċ) għall-poplu Malti _____. (marka)

9. Il-kelma **nazzjonali** (*par. 2*) hi ta' nisel: a) Semitiku __, b) Rumanz __ jew ċ) Ingliż __?

(marka)

10. Sib mill-ewwel paragrafu frazi li tfisser: **id-difett tagħna.**

Il-frazi hi: _____ (marka)

SINTASSI

11. Aqra din is-sentenza mit-tieni paragrafu u wara wieġeb il-mistoqsijiet.

Billi dan il-kor nazzjonali jgħaddi bla kunċerti, huwa wkoll l-aktar wieħed stunat.

a. Ikteb il-parti tas-sentenza li ma tistax tgħaddi mingħajr il-bqija tas-sentenza.

_____ (marka)

b. Issa ikteb din is-sentenza f'żewġ sentenzi qosra mingħajr ma tibdel xejn mit-tifsir.

_____ (marka)

Ċ. L-ASPETT SIMBOLIKU FL-ISFOND LINGWISTIKU POPOLARI

1. Sib mill-kaxxa t-tifsira t-tajba għall-qwiel b'sing taħthom u iktibha fil-vojt. (2 marki)
- a. Kemm idum jidhol fi djar in-nies biex jisraq? Issa spiċċa l-habs għax dak li tiżra' taħsad.
- b. Tlajt erba' sulari taraġ, imma xhin ġejt biex nidhol id-dar, sibt li kont insejt iċ-ċavetta. Tasew li min jarra mohhu jbati ġismu.

Min jgħagġel jagħmel xogħol hażin.; Ikollok riżultat skont dak li tagħmel.; Min jiżbalja jkollu jbati l-konsegwenzi.; F'Ġunju jaħsdu l-qamħ.; Il-batut xortih hażina.

2. Fisser l-idjomi b'sing taħthom: (2 marki)

Għalkemm Ċensu tal-ħanut hu gurdien xih fin-negozju, hadd ma jista' jgħid li m'għandux qalbu hanina mal-batut u ma' min jinsab fil-bżonn.

(a) _____

(b) _____

D. HILJET FIL-MALTI KOMUNIKATTIV

(8 marki)

Ikteb madwar **50 kelma**, fil-forma ta' riklam, dwar prodott tal-ħasil ġdid, li jismu: **Nadif Xummiema**.

(ii) Aktar Nadriet Poetiċi

F'madwar **20 kelma**, ikteb il-hsieb ta' **wahda** minn dawn il-poeżiji li nsibu f' **Aktar Nadriet**.

Fis-Skiet; Raqdet il-Belt; Fuq il-Palm tal-Ħbiberija; Fjura tas-Sur; Ħabbata.

(iii) Stejjer għal Qabel Jidlam

(6 marki)

Wieġeb dawn il-mistoqsijiet.

a. Fl-istorja *Ix-Xemx fuq it-Tieqa*, xi ġralu Oskar meta haresh lejn ix-xemx?

b. F' *It-Tifel tal-Baħar*, Bertu, għaliex kien imur jghin lill-barklori anke fil-maltemp?

ċ. Fl-istorja *L-Ewwel Telefonata*, lil min ċomplet l-ewwel darba Filomena, u għaliex?

(iv) Jinqabad bid-Drogi

Wieġeb (a) jew (b) u iktib madwar 20 kelma.

a) F'*Nghix bl-Imhabba tal-Biċċiet*, semmi xi hwejjeġ negattivi li graw lil Helen f'hajjitha u tkellim dwarhom.

JEW

b) Fin-novella *Ċinzja*, għid fi kliem x'gara minn din it-tfajla wara li telqet mid-dar.

(v) Stejjer taċ-Ċarrut

(6 marki)

Aghzel **wahda** minn dawn l-istejjer u għid x'gara f'madwar **40 kelma**: *Gheluq Snin Luca; Willie; Il-Kollox b'Xejn Supplies u Karmena*. (Ikteb fuq karta separata.)

Ġ. KOMPONIMENT

(20 marka)

Aghzel **wiehed** u ikteb madwar **250 kelma** fuq karta separata.

1. Is-safar
2. Qattusa għaġġelija, frieħ għomja tagħmel!
3. In-nar tal-festa, tajjeb jew hażin?
4. Il-passatemp favorit tiegħi
5. "Dak kien żmien!" qalli n-nannu. Ikteb storja li tibda b'dawn il-kelmiet.
6. Djalogu bejn żewġ studenti fuq il-karozza tal-linja